COLECŢIA „POVESTIRI ŞTIINŢIFICO-FANTASTICE"

433

433

LINO ALDANI

37°

DRAGOMIR HOROMNEA

Monștrii lui Prasad

EMANUEL REICHER

Cronică (en passant fantastică) a șahului (X)

Redactor literar: ADRIAN ROGOZ
Coperta-desen: NICU RUSSU
Desene interioare: AUREL BUICULESCU
Portrete: ALEXANDRU DIACONU
Prezentarea grafică: ARCADIE DANELIUC

Cuvînt înainte

Lino Aldani este o mai veche cunoştinţă a cititorilor Colecţiei. În numerele închinate anul trecut literaturii ştiinţifico-fantastice italiene (397—399) au apărut trei dintre povestirile sale: „Ordinele nu se discută", „Krakerul" şi „O roşcată autentică" (aceasta din urmă semnată N. L. Janda, anagramă perfectă a numelui autorului, folosită de el într-o perioadă în care editorii credeau că publicul nu agreează decît producţiile străine). Aţi putut constata astfel cît de îndreptăţită este autocaracterizarea pe care şi-o face Aldani în studiul său „La Fantascienza": „Un autor care, uneori, pare să intenţioneze să-i bată pe americani pe propriul lor teren, adică pe planul suspense-ului şi al loviturii de teatru..."

Povestirea „37°" face parte dintr-o altă dimensiune a genului. Sursa şi finalitatea ei trebuie căutate în convingerile profunde ale scriitorului, care se consideră un proletar de concepţie marxistă. De aici reflecţiile profesorului Crescenzo în legătură cu mecanismul puterii în societatea împărţită în clase antagoniste. De aici însăşi imaginea caricatural-tragică a unui viitor care nu este de fapt decît o proiecţie hipertrofică a prezentului lumii capitaliste. În această lumină, revolta eroului împotriva „esculapocraţiei" capătă semnificaţia unui viguros protest împotriva diferitelor forme de alienare la care este supus individul, împotriva procesului de dezumanizare lentă prin mijlocirea arsenalului societăţii de consum.

ION HOBANA

Colecţia „POVESTIRI ŞTIINŢIFICO-FANTASTICE"
editată de revista
Ştiinţa şi Tehnica
Anul XVIII
1 decembrie 1972

37°

de LINO ALDANI

Ca de obicei, prima persoană pe care Nico o întîlni ieşind din casă fu controlorul Ligii Generale Medicale, un omuleţ uscat şi ridat. Costumul său purpuriu, plin de cute şi de umflături, îi cădea de pe umerii aduşi, ca o umbrelă închisă. Se numea Esposito. Era un meridional cu tenul măsliniu, cu mustăţi foarte mici şi un mare neg păros lîngă ureche.

Era responsabilul grupului de imobile, o veritabilă mîrţoagă, care-şi băga nasul peste tot, indiscret ca toţi controlorii L.G.M.-ului.

Nico se opri la zece paşi de el şi-şi încheie pardesiul. Se simţea în formă. Cerul era albastru, fără nori ; o adevărată zi pentru slujnicuţe şi pentru cărucioare de copii în parcuri. Totuşi, zărindu-l pe Esposito, îşi ridică gulerul şi-şi vîrî mîinile în buzunare.

— Bună ziua, spuse omuleţul.

Nico scoase o mînă, doar o clipă, o ridică şi-şi mişcă degetele într-un salut care se voia amical. Apoi, cu aerul celui care n-are nimic să-şi reproşeze, încercă s-o şteargă.

Dar Esposito îl apucă de braţ :

— Maieu ?

— Sînt în regulă, declară tînărul.

— Tricou gros de lînă ?

— L-am pus, l-am pus !

— Bine, spuse omuleţul L.G.M.-ului, fără să-şi piardă cumpătul. Nu luăm niciodată destule precauţii, domnule Berti. „În aprilie să nu te descoperi nici o clipă", aşa că nu-ţi scoate pardesiul : eşti pasibil de amendă.

— Contează pe mine, şefule.

Se îndepărtă în grabă, în timp ce o pată albastră aproape îl atinse. Nicola Berti — toată lumea îi spunea Nico — suspină şi-şi continuă drumul, aruncînd o privire în stînga, acolo unde vehiculele, levacare colorate ţipător, goneau, puţin deasupra nivelului străzii, pe pista lor de plastovitrex. Erau toate foarte frumoase, chiar cele care începeau să fie cam vechi, chiar cele utilitare, minuscule, dar atît de practice. Unul galben, unul roşu, din nou unul galben, apoi unul albastru, apoi unul verde,

unul roşu, unul albastru, unul alb-argintiu, unul bleu-petrol, unul verde...

Nico suspină din nou. Cu paşi lenţi, aproape număraţi, străbătu ultimii cincizeci de metri care-l despărţeau de staţia helibuzului. Acesta nu se zărea încă. Se strecură în mijlocul celor treizeci, patruzeci de călători care aşteptau. Un zdrahon încercă să-l oprească, dar Nico, umflîndu-şi pieptul, izbuti să ajungă în primele rînduri, ajutîndu-se din plin cu coatele. La sosirea helibuzului, împinse energic la o parte femeia de lîngă el, respinse asalturile zdrahonului şi urcă primul. Se auziră proteste :

— Numai în Italia se pot petrece asemenea lucruri ! zbiera o doamnă grasă, cu un piept uriaş, tremurător.

— Bădărane ! ţipă cu o voce de falset un bătrînel cu ochelari. Dacă eşti atît de grăbit, ia un helitaxi !

Nico simţi o lovitură în pulpă : un puşti, care voia cu orice preţ să treacă înaintea lui, mînuia cu îndrăzneală mapa lui de fibre sintetice în pădurea de picioare.

Uşa automată se închise, prinzînd o umbrelă. Se auzi o înjurătură înăbuşită, apoi ceva mai rău. Şi cineva izbucni în rîs, în vreme ce helibuzul pornea lăsînd pe trotuar douăzeci şi cinci de călători, care-şi agitau braţele ameninţător.

Nico izbuti cu greu s-o ocolească pe femeia-tun, dădu în mod laş o lovitură de picior în tibiile puştiului şi, strecurîndu-se printre automatul pentru bilete şi bătrînelul cu ochelari, ajunse în mijlocul maşinii, acolo unde era ceva mai puţină lume.

Agăţat de bara de sus, privi, ca în fiecare dimineaţă, afişele publicate lipite între tavan şi ferestre.

Le cunoştea pe toate pe dinafară : *Perne pneumatice Lichemin ; Levacare — Ocazii, Perne pneumatice Lipirel ; Giulia—Gamma ; Roëncit ; Demerces ; Dorf ; Volkscar Alfa şi Beta.* Nu lipsea nici unul. O veritabilă colecţie de tentaţii, pe care era absolut imposibil să n-o vezi :

VREI DECI SĂ RĂMÎI
UN TIP SĂRMAN
TOATĂ VIAŢA ?
CE AŞTEPŢI
CA SĂ-ŢI CUMPERI
UN ROËNCIT ?
ROËNCIT !
70 000 DE LIRE PE LUNĂ.
NICI UN AVANS.
ROËNCIT !
LEVACARUL CARE SE IMPUNE
ŞI TRIUMFĂ.
ROËNCIT !

ROËNCIT !
ROËNCIT !

Îşi înghiţi cu amărăciune saliva. Celelalte afişe erau cam la fel :

DEMERCES,
LEVACARUL
CARE VĂ DUCE ORIUNDE.
CE AŞTEPTAŢI ?
JUMĂTATE BANI GHEAŢĂ,
RESTUL ÎN DOUĂSPREZECE RATE LUNARE.

Şi încă :

PRIETENE, DACĂ IUBEŞTI VITEZA,
DESCHIDE OCHII
ŞI ALEGE GIULIA-GAMMA :
280 DE KILOMETRI PE ORĂ.
MAŞINA RECOMANDATĂ
DE L.G.M.

L.G.M., Liga Generală Medicală ! O obsesie, asta era. Neslăbindu-te nici o clipă, cu un regulament medieval şi cu mii şi mii de controlori chiţibuşari, mereu la pîndă pentru descoperirea celei mai neînsemnate infracţiuni.

Nico se întoarse pe jumătate, dar sfaturile L.G.M.-ului se etalau cu litere fosforescente pe toată cealaltă parte a helibuzului. Încercă să închidă ochii. Inutil. Ticăloşii îşi cunoşteau meseria şi erau campioni în materie de publicitate. Imposibil să nu le citeşti sloganurile :

DOMNULE,
SÎNTEŢI SIGUR
CĂ AVEŢI
CONŞTIINŢA ÎMPĂCATĂ ?
N-AŢI UITAT
TUBUL DE ASPIRINĂ
ACASĂ ?

Nico îşi dădu seama că, maşinal, îşi răscolea buzunarele în căutarea comprimatelor.

NU SPUNEŢI
CĂ AŢI LĂSAT
TERMOMETRUL
ÎN BUZUNARUL
CELEILALTE HAINE :
ESTE
O SCUZĂ NEFONDATĂ.
ORICE PERSOANĂ
GĂSITĂ FĂRĂ TERMOMETRU
ESTE PASIBILĂ
DE O AMENDĂ
DE TREI SUTE OPTZECI DE LIRE

Își duse mîna la inimă. Termometrul era acolo, lîngă creionul de metaplumb și pieptenul din baza sintetică.

AJUTAȚI-NE
SĂ VĂ SERVIM MAI EFICIENT !
NU UITAȚI :
«POLIVITAMINIC»
DE DOUĂ ORI PE ZI.

Nico suspină zgomotos. Căută dispozitivul de deschidere a ferestrei, dar o mînă se așeză îndată peste a sa.

— Ce doriți să faceți ? întrebă politicos, dar ferm un domn care se afla lîngă el.

— Să deschid, răspunse el, sufocîndu-se. E o căldură cumplită. Ne înăbușim aici.

Celălat îl privi calm, drept în față, apoi își scutură capul, cu un aer hotărît :

— Vă interzic să deschideți această fereastră.

Nico începu să rîdă :

— Glumiți ! N-avem destul aer aici. Ce vă pasă dacă deschid fereastra ?

— Nu insistați, replică pe un ton tăios domnul. Scosese o legitimație din buzunar și acum i-o agita sub nas : Nu știți cu cine aveți de-a face. Sînt controlor clasa întîi al L.G.M.-ului și fereastra trebuie să rămînă închisă, conform articolului 5, paragraful 2 al acordului încheiat între Compania de trasporturi în comun și Liga Generală Medicală.

Nico deschise gura, uimit, apoi ridică din umeri, într-o ultimă și zadarnică tentativă de protest.

— Fără mofturi ! reluă celălalt. Regulamentul e formal : mijloacele de transport în comun trebuie să circule cu ferestrele închise pînă la 31 mai inclusiv. Și sîntem abia în aprilie ! Sper că faceți parte din Ligă ?

— Da, răspunse Nico pe un ton mai puțin bătăios.

— Actele dumneavoastră, vă rog.

— Dar... Dar ce legătură au actele mele cu...

— Am spus : actele dumneavoastră. Buletinul de identitate, certificatul sanitar și contractul de muncă.

— E absurd ! Am încercat doar să deschid fereastra...

— Șofer ! strigă omul L.G.M.-ului. Oprește ! Lasă-ne, te rog, să coborîm. Trebuie să fac un control.

Șoferul puse frîna. Săriră din helibuz și ușa se închise, acoperind un ciorchine de fețe hilare.

— Urmați-mă !

— Dar am să întîrzii ! Trebuie să ajung la birou în zece minute ! Omul L.G.M.-ului îl împinse pe Nico sub o poartă mare.

— Sînt în regulă, continuă tînărul, punîndu-i actele în mînă, fără termometrul, comprimatele de aspirină, pastilele

de tuse... Asta e vitamina C; iată B 12, antisepticul, leucoplastul, pomada oftalmologică şi cutia cu antibiotice. Am tot ce trebuie. Nu puteţi să mă amendaţi.

Controlorul cercetă amănunţit fiecare lucru, apoi îl întrebă, privindu-l drept în ochi:

— Maieu?

— Înţelegeţi, am să întîrzii! Ministerul Cîntecului e încă departe, în Piaţa Flaminia, şi dacă mă faceţi să pierd primul helibuz...

— Maieu? insistă omul L.G.M.-ului.

— Doamne sfinte! Sigur că am maieu. Şi tricou de lînă, şi şosete groase.

Îşi deschise pardesiul, haina, îşi ridică puloverul şi îşi desfăcu cămaşa la piept:

— Uitaţi-vă; tricou gros de lînă şi maieu. Sînt în regulă.

Celălalt deschise un carneţel şi începu să scrie, spunînd:

— Un pic de supraveghere specială vă va prinde bine.

— Supraveghere specială? Pentru ce? Sînt în regulă nu?

— Da. Deocamdată, da. Dar încercarea dumneavoastră de a deschide fereastra helibuzului este un simptom al unor tendinţe individualiste extrem de periculoase. Am să vă semnalez Comisiei Superioare de Vigilenţă. Sînteţi liber.

O privire ostilă, mînioasă. Nico îşi vîrî în buzunar termometrul, comprimatele, tubuleţele, actele şi ieşi în goană de sub poartă.

Un helibuz staţiona la o sută de metri de acolo, în faţa unui mic grup de pasageri, care se enervau vizibil, atît erau de grăbiţi să-l prindă. Nico se năpusti; în două secunde ajunse în mijlocul plutonului şi, dînd din coate şi din şolduri, reuşi să apuce una dintre barele helibuzului şi să se caţăre pe platformă chiar în clipa în care vehiculul demara.

Atunci îşi trecu dosul palmei pe frunte — era lac de sudoare — şi privi în stradă: un lung şir de levacare urmau helibuzul sau îl ocoleau depăşindu-l. Roşu, albastru, galben, bleu-petrol, alb-argintiu, roşu, galben, albastru, verde... Închise ochii, se întoarse, îi deschise din nou şi fixă plafonul. Dar curînd privirea lui, coborînd de-a lungul caroseriei concave, întîlni reclama fosforescentă a Roëncit-ului:

NUMAI SĂRMANII TIPI
MERG PE JOS.
OMUL CARE-ŞI CUNOAŞTE INTERESUL
GONEŞTE CU 200 PE ORĂ
ÎNTR-UN ROËNCIT,
LEVACARUL
TIMPURILOR MODERNE.

Nici un mijloc de scăpare. Se întoarse din nou pe călcîie. Roşul unui alt afiş îl atinse cu violenţa unei lovituri de pumn.

Ocupa aproape toată partea dreaptă a mașinii :
DOMNULE ! DOAMNĂ !
LA PRIMUL SEMN
DE RĂCEALĂ :
ASPICHININĂ !
OM AVERTIZAT,
OM PE JUMĂTATE VINDECAT.
O SUTĂ DE LIRE AMENDĂ
PENTRU ORICE CONTRAVENIENT
ÎNSCRIS ÎN LIGĂ.

Lucră două ceasuri în șir, fără să-și ridice privirea o clipă. La ora zece, un curier îi puse pe masă un nou teanc de dosare ; la zece și treizeci, șeful serviciului îl chemă la raport ; la unsprezece luă o cafea și o pastilă vitaminizată.

La unsprăzece și treizeci și cinci sună telefonul.

— Nicola Berti la aparat, spuse el, ridicînd nervos receptorul.

Spera să fie Doris, dar suferi o teribilă decepție. Era o voce de bărbat, între bas și bariton :

— Aici D'Andrea, de la Comisia Superioară de Vigilență.

— Da, ascult, îngînă Nico.

— Sînteți convocat astă-seară, la orele nouăsprezece, la Dispensarul Central de pe Via del Gambero.

— Ah !... Pentru ce ?

— Analiza sîngelui, radiografie pulmonară...

— Cum ?

— Verificarea procentului de alcool și de nicotină. Spor la lucru în continuare, domnule Berti !

Asta mai lipsea ! Derbedeul de controlor din helibuz făcuse exces de zel ; voia probabil să fie avansat.

Nico scoase din buzunar un pachet de țigări și-l goli pe birou : rămăseseră șase bucăți. Ar fi vrut să aprindă una; dar se reținu : aceste șase bucăți trebuiau să-i ajungă pentru întreaga zi.

— Ce viață păcătoasă !

Colegul de la biroul din fața lui ridică ochii de pe dosar.

— Ce s-a-ntîmplat ?

Nico ridică dn umeri. N-avea rost să-și deșerte sacul în fața prăpăditului de Giobbi, un jerpelit întru totul demn de lamentabilul Job*, aproape-omonimul său biblic. Între altele, Giobbi nu fumase niciodată ; el nu putea să înțeleagă că maximul permis de zece țigări pe zi era ridicol pentru un băiat de douăzeci și cinci de ani, foarte activ și înzestrat cu plămîni de

* Job = Iov.

om-broască. Evident, Nico era liber să fumeze mai mult : distribuitoarele automate erau burdușite de țigări, și n-avea decît să introducă două, trei, cinci monede pentru ca aparatul să furnizeze toate țigările din lume. Da... și după aceea ? După aceea, în momentul verificării procentului de nicotină, placa ar fi dat totul la iveală ; și îndată ce limita de toleranță era depășită, chiar cu foarte puțin, urma o amendă al naibii de piperată : patruzeci sau cincizeci de mii.

Nico își făcu examenul de conștiință. Săptămîna trecută fumase destule țigări în plus, cu intenția fermă de a compensa situația în săptămîna următoare. Acest păcătos de control dăduse totul peste cap. Radiografia pulmonară era programată în aceeași seară, la orele nouăsprezece. Și n-avea cum să-i ducă de nas. Sau poate că, bînd mult lapte și nefumînd toată ziua...

Luă țigările, le aruncă într-un sertar, îl închise cu cheia și-l fluieră pe Giobbi.

— Ține ! îi spuse el, aruncîndu-i cheia. Să nu mi-o dai decît cu cinci minute înainte de plecare. Și dacă ți-o cer mai devreme, trimite-mă la plimbare.

Dorința de a fuma devenea intolerabilă. Nico începu să morfolească un capăt de creion și deschise un nou dosar : textierul cîntecelor *Inima mea suferă* și *Balada ridichilor roze* semnala că textele sale erau pe nedrept parodiate în localuri de mîna a treia. Reclamația, adresată pentru luare-aminte și Sindicatului textierilor, se încheia cu un vibrant apel la forurile competente, pentru ca ele să vegheze în viitor cu mai mult zel la protecția artistică a creațiilor reclamantului.

Nico își reaminti cuvintele unuia dintre textele parodiate :

„O, dragostea mea,
Mi-e inima grea
De atîta chin
Și vreau să mor.
Să mor pentru tine !..."

Își petrecu restul dimineții compulsînd conștiincios o impresionantă documentație, ce cuprindea astfel de perle : „iubire", „fericire", „inima mea", „suferă grea", „stele," „ochii dragei mele", „cuibul fericit", „cerul nesfîrșit", „vino chiar aci !", „tu ! tu ! tu"... Fu întrerupt doar o clipă de pisălogul de Ortensi, controlorul L.G.M.-ului, care efectua, împreună cu doi asistenți, supravegherea generală a Ministerului Cîntecului.

— Nu sînt necazuri ? se informă Ortensi, vîrîndu-și capul prin deschizătura ghișeului de plastic.

— Nu sînt necazuri ! răspunseră într-un glas Nico și Giobbi

— Ați luat pastila ?

Două capete se legănară în același ritm, afirmativ.

— Temperatura ?

— 36 și 8, declară Giobbi, fără să-și ridice măcar ochii de pe mașina de calculat.

— 36 și 7, minți Nico la întîmplare.

În dimineața aceasta, termometrul nu-i părăsise buzunarul. Oricum, Ortensi părea grăbit ; n-avea intenția să intre pentru a le verifica spusele.

Doris nu telefona și asta-l enerva pe Nico mai mult decît convocarea la Dispensarul Central. De mai multe ori fu pe punctul de a forma numărul de telefon al domnului Aloisi, notarul la care lucra Doris, dar n-o făcu : notarul era cîinos la suflet și nu îngăduia ca personalul său să utilizeze telefonul pentru scopuri care n-aveau legătură cu serviciul.

Era ora unu. Se auzi în sfîrșit soneria de prînz. Nico strecură dosarele în sertar, părăsi biroul și coborî în fugă scara ce ducea la subsol, unde se afla cantina ministerului.

Sala de mese era aproape goală : Nico nu fusese precedat decît de doi colegi. Dar curînd distribuitoarele automate aveau să fie luate cu asalt.

Giobbi se strecură lîngă el :

— Ce iei ?

— Lapte și un cocteil de fructe.

— Ești nebun ? Eu am să mă ospătez cu un biftec de cartofi prăjiți...

— Te rog, Giobbi, nu-ți bate joc de mine. Am și așa destule necazuri cu L.G.M.-ul. Sînt convocat astă-seară pentru o verificare a procentului de nicotină.

— Hm ! Păcătoasă treabă, Berti !

— Te cred. Zilele astea am fumat ca un turc. Mă amendează sigur. Și toate astea din pricina maimuțoiului pe care l-am întîlnit de dimineață în helibuz. Eram în regulă, și el m-a semnalat totuși Comisiei de Vigilență. Dacă-mi cade în mînă într-o zi, îți jur că-l strîng de gît !

Se instalară într-un colț, cu spatele la unul dintre marile panouri ale L.G.M.-ului care amintea tuturor celor înscriși în Ligă vechiul aforism al Școlii din Salerno : *„Defecatio matutina est tamquam medicina"* („Scaunul matinal, medicină fără rival"). Nico ceruse ca măcar acest panou să fie scos, dar, cu toate că strînsese două sute de semnături, petiția sa nu fusese luată în considerare.

Laptele avea un gust ciudat. Nico înghiți trei pahare mari și încercă să alunge savoarea neplăcută cu cocteilul de fructe Apoi se cufundă în contemplarea farfuriei lui Giobbi : biftecul avea un aer real și cartofii prăjiți exhalau un miros îmbietor.

Brusc, nu mai rezistă :

— Împrumută-mi ziarul tău. Mă întorc în birou.

Se ridică, luă un pahar, o nouă carafă cu lapte și ieși din cantină cu capul plecat.

Ea se plimba în sus și în jos pe culoarele oficiului poştal. Din cînd în cînd, se apropia de mesele mari din hol, arunca o privire distrată asupra formularelor de cecuri poştale și de telegrame, se uita la cadranul luminos al marelui ceas electric. De obicei, Nico era punctual. Pe la opt și jumătate, Doris începu să se îngrijoreze de-a binelea. Se legăna de pe un picior pe altul, apoi, nemaiavînd răbdare, reîncepu să meargă în lung și în lat, privind cînd spre ușa de sticlă de la intrare, cînd spre acele marelui ceas.

„N-o să vină, își spunea ea. Dacă nu vine, înseamnă că i s-a întîmplat ceva. Am să mai aştept cinci minute și am să mă întorc acasă". Doris începu să numere literele: „R,e,c,o,m,a, n,d,a,t,e. Da, nu, da, nu, va veni, nu va veni, da, nu, da, nu... Nu! Nu va veni; nu va veni; fără îndoială că i s-a întîmplat ceva."

Dar Nico apăru chiar în clipa aceea. Palid, cam tras la față, cu ochii strălucitori și cravata mereu într-o parte.

— Ce s-a întîmplat, Nico?

El nu răspunse. O luă de mînă, se îndreptă cu pași mari spre ieșire și amîndoi se aflară curînd în mulțime, în mijlocul unui trafic asurzitor.

Via del Corso, cu mișcarea sa, cu circulația sa imposibilă, cu cele patru piste ale sale înțesate de lume și pachetele de oameni opriți în fața vitrinelor sau la punctele de plecare ale trotuarelor rulante, Via del Corso părea intrarea unui furnicar.

— Telefonează acasă, spuse Nico, oprindu-se în fața unui bar. Spune-le că nu vii la cină.

— De ce? Ce te-a apucat?

— Telefonează! Fă-mi o plăcere. Am chef să petrec seara cu tine. Mi-e o foame de lup. Înțelegi? O pizza, o bere și o plimbare pînă la Villa Borghese.

Doris intră în bar, se închise într-o cabină telefonică și rezolvă totul în treizeci de secunde.

— Și după aceea ai să-mi spui totul, hotărî ea, întorcîndu-se.

— Desigur, desigur...

Dădură colțul pe Via Frattina, și el o tîrî pe tînăra fată pînă la un mic restaurant liniştit, unde o ajută să se instaleze pe un taburet înalt, chiar în fundul sălii înguste, acolo unde nu era nimeni.

Mîncară în tăcere. Nico devora bucăţi enorme, ca şi cum n-ar fi pus nimic în gură de opt zile. Doris, dimpotrivă, se juca distrată cu tacîmurile. Îl privea cu un ochi gînditor şi matern, observîndu-i pe rînd mişcarea neîntreruptă a maxilarelor sau pulsaţia bruscă a tîmplelor.

„Un puştan, un adevărat puştan", îşi spunea ea. Totuşi, în alte clipe, Nico îi apărea atît de total independent încît s-ar fi zis că se născuse singur, că n-avusese deloc părinţi, ca o divinitate absurdă şi de neatins.

Nu-i puse întrebări, aşteptînd să termine. Cu dosul palmei, Nico împinse farfuria cu un gest brusc şi totuşi măsurat. Îşi şterse buzele cu şerveţelul de hîrtie, făcu din el un ghemotoc şi-l aruncă în farfurie, apoi se căută prin buzunare după ţigări.

— Am fost în Via del Gambero, spuse el.

— Via del Gambero ? Pentru ce ?

— Am fost în Via del Gambero, repetă Nico. La Dispensarul Central. Pentru verificarea procentului de nicotină.

Doris îşi deschise poşeta şi se prefăcu că are ceva de căutat.

Nico îi povesti totul.

— Şi atunci ?

— Nu vor avea rezultatul analizei decît mîine. Dar nu-ţi fă griji : n-au să găsească nimic. Am băut lapte toată ziua. Mi se făcuse greaţă. Şi aproape că n-am fumat : numai patru ţigări !

La capătul Viei Frattina, marea scară a Pieţii Spaniei urca într-o izbucnire de piatră, ca o cascadă de lapte murdar. Luna licărea între acoperişuri, într-o învălmăşeală de antene de televiziune.

— Nu-ţi fă griji, repeta Nico. N-o să mi se-ntîmple nimic. I-am dus, ai să vezi.

O luase de mînă şi, sub lumina pală a globurilor electrice, urcau acum încet treptele joase ale marii scări încadrate de tufişuri dese de oleandri.

Se opriră pe bulevard, lîngă balustradă, sub o boltă de palmieri şi de pini gigantici. O fîntînă murmura trist, foarte aproape. Umbra era profundă, înmiresmată. Dincolo de terasele grădinii Pincio, sub un cer fosforescent, se ghicea respiraţia secretă a Romei.

El începu să-i sărute mîinile, încheieturile, braţele. Doris se prefăcu că rezistă : un pic în joacă, un pic de teamă să nu fie văzuţi.

— Ascultă, spuse Nico, luînd-o de umeri şi sărutînd-o pe gît, ascultă...

— Potoleşte-te, Nico. Hai să ne aşezăm.

Dar el o imobilizase. O sărută pe gură, lung, apoi din nou, şi încă o dată, pînă ce simţi trupul lui Doris muindu-se, încuviinţînd.

Un levacar se opri nu departe de ei. Șoferul părăsi pista de plastovitrex și parcă în marginea bulevardului. Farurile îi luminară în plin.

— Uite unde s-a oprit cretinul ăsta !

Doris își reveni foarte repede.

— Hai să ne așezăm, repetă ea. E o bancă liberă...

El o urmă în silă. Ea rîdea. El turba și mergea cu pumnii strînși.

— Încetează, Nico. Nu fi stupid. Vino să te așezi lîngă mine și spune-mi lucruri plăcute... Nico suspină. Haide, Nico, haide ! N-ai de ce să faci o dramă din asta.

— Am să-i distrug rabla cu lovituri de picior !

Ea îi puse un deget pe buze :

— Și aici e bine, Nico, liniștește-te.

— Da. În ziua în care am să-mi cumpăr și eu un levacar, o să fie prăpăd. Am să pun hidrogen sulfurat în țeava de eșapament. Pe cuvînt ! Vreau să împut toată Roma, să-mi bat joc de toți. Și pe primul care spune ceva îl curăț.

Luă un pumn de pietricele și începu să le arunce, una cîte una, în fîntînă. Furia i se topi încet, lăsînd locul unei resemnări îndurerate. Și încet, încet, conversația reintră pe făgașul obișnuit, cel din fiecare seară :

— Ce culoare preferi ?

— Eu, cenușiul, dar nici bleu-petrol nu-i urît. Numai negru să nu fie, e prea trist...

— Am șaizeci de mii puse deoparte și, dacă n-ar fi reținerile lunare ale L.G.M.-ului, mi-aș putea cumpăra imediat un levacar. Dacă lucrurile continuă tot așa, într-una din zilele astea am să-mi reziliez contractul.

— Nu te ambala, Nico !

— Ba da, pentru că-i o escrocherie !

— Nu-nțelegi că nu te poți lipsi de L.G.M. ?

— Nu mai pot să mă lipsesc nici de levacar. Și încă :

— În fond, roșul nu-i o culoare chiar atît de urîtă...

— Îți spun că am șaizeci de mii !

— Ai face mai bine să le păstrezi.

— Și pot să cîștig încă pe-atît în vara asta, în orele suplimentare... Totul ar fi cu mult mai simplu fără porcăria asta de Ligă.

— Te rog, Nico, nu-ncepe iar !

— Gîndește-te un pic, cu toți banii pe care mi-i șterpelesc în fiecare lună ticăloșii ăștia aș putea să plătesc ratele...

— Taci ! Taci !

— Totul ar fi atît de simplu, atît de simplu...

— Tu spui asta. Și dacă reziliezi contractul și se-ntîmplă o nenorocire cînd nu mai faci parte din Ligă ?

— Mie ? Crăp de sănătate. N-am avut febră în viaţa mea. Mi-au halit milioane nespălaţii ăştia : le plătesc „prima fricosului" de cînd m-am născut.

Discutară multă vreme. Apoi Doris începu să-şi privească ceasul-brăţară.

— E tîrziu, suspină ea.

— Tîrziu ? Vrei să spui că ai de gînd să pleci aşa de repede ?

Mîna lui se strecurase sub vesta de lînă, strîngînd, mîngîind... Doris se rezemă de umărul lui, fără să se împotrivească. Îi plăcea cînd Nico îi vorbea încet la ureche.

Închise ochii, tulburată, dar un zgomot de paşi pe pietriş o făcu să-i redeschidă imediat. Omul L.G.M.-ului se oprise în faţa lor în penumbră. Placa luminescentă împodobită cu caduceu strălucea pe hîrtia lui ca un ochi sadic, inchizitor.

— Ei şi ? întrebă Nico, pe un ton redevenit brusc agresiv. Ce s-a-ntîmplat ? E interzis ?

Celălalt aprinse lanterna, îşi privi ceasul, apoi scoase un higrometru dintr-o teacă specială prinsă pe pălăria lui.

— E tîrziu, spuse el. Şi aerul e cam umed, copii. Aţi face mai bine să mergeţi la o cafenea.

— Tîrziu ! Cafenea ! Mă plimb cu fetele pe unde am chef.

— Te rog, tinere ! Nu te ambala. Era doar un sfat... Consultă din nou higrometrul : Peste o jumătate de oră va fi chiar o ceaţă straşnică. E mai bine să circulaţi. Dacă umiditatea creşte şi unul dintre colegii mei vă găseşte sub copaci, va ieşi o treabă urîtă.

— Dar nu sînt singurul în situaţia asta ! Sub fiecare tufiş e o pereche şi m-aţi găsit tocmai pe mine ! Duceţi-vă şi stricaţi cheful altcuiva. Tipului din rabla de colo !

Omul L.G.M.-ului îndreptă lanterna spre direcţia indicată.

— Acest domn se află în levacarul său, spuse el calm, cu capota coborîtă şi geamurile închise. Nu e nici o infracţiune. Pentru mine, e ca şi cum ar fi în camera lui.

Nico strînse din dinţi. Spumega. Şi Doris îl trăgea mereu de mînecă, ceea ce-l enerva şi mai mult. Dar era atît de gîtuit de indignare, încît nu izbutea să scoată o vorbă.

— În orice caz, eu v-am prevenit, spuse omul L.G.M.-ului. Mi-am făcut datoria. Succes şi aveţi grijă de sănătatea voastră. Bună seara !

Lui Nico îi trebui un sfert de ceas ca să se liniştească.

— Groaznică zi ! spuse el. Totul îmi merge pe dos.

Încet, coborîră pantele grădinii Pincio, traversară Piazza del Popolo, străbătură scuarul Ripetta. Doris locuia în Trastevere. Era o bucată bună de drum, dar Nico preferă s-o însoţească pe jos, cu toate că trotuarele rulante funcţionau încă.

— La revedere! spuse el, oprindu-se în fața ușii închise. O mică palmă afectuoasă pe obraz, un surîs obosit: Te sun mîine.

Era tîrziu. Nico grăbi pasul, cumpără un ziar de la chioșcul de pe podul Garibaldi și începu să fugă ca să prindă helibuzul.

Nu ridică ochii tot traseul, mototolind nervos ziarul. Se săturase pînă-n gît, pînă dincolo de gît. L.G.M.-ul îl urmărea peste tot: la birou, cînd se plimba, acasă, în helibuz, la spațiocinerama. Cît timp putea să mai reziste? El nu era ca Giobbi. Nu, el nu era unul dintre idioții ăștia de berbeci pe care poți să-i duci veșnic de nas.

Întors acasă, își turnă o porție zdravănă de coniac, duse paharul și ziarul pe noptieră și începu să se dezbrace încet. Apoi aprinse o țigară și se strecură în așternut. Fuma și citea, bea și reflecta. „O insulă, își spunea el, o insulă pustie, asta mi-ar trebui. Doris și cu mine, numai noi doi. Am trăi cum trebuie să trăiești".

— Hei, acolo sus, la al patrulea! strigă deodată o voce de bărbat din curte. Hei, domnule Berti!

Era Esposito, controlorul grupului de imobile. Nico o făcu pe surdul.

— Închide fereastra, domnule Berti!

— N-ai decît să crăpi! spuse cu voce joasă tînărul și bău o lungă înghițitură de coniac.

— Fereastra, domnule Berti!

— Crapă! repetă Nico și aspiră cu voluptate fumul țigării sale.

„E mai bine să nu-i răspund, gîndi el. Mîine, cînd am să-l întîlnesc, am să-i spun că nu eram acasă și că lăsasem lumina aprinsă".

Esposito mai strigă de cinci, șase ori, apoi nu se mai auzi nimic. Înainte de a stinge, Nico termină pachetul de țigări.

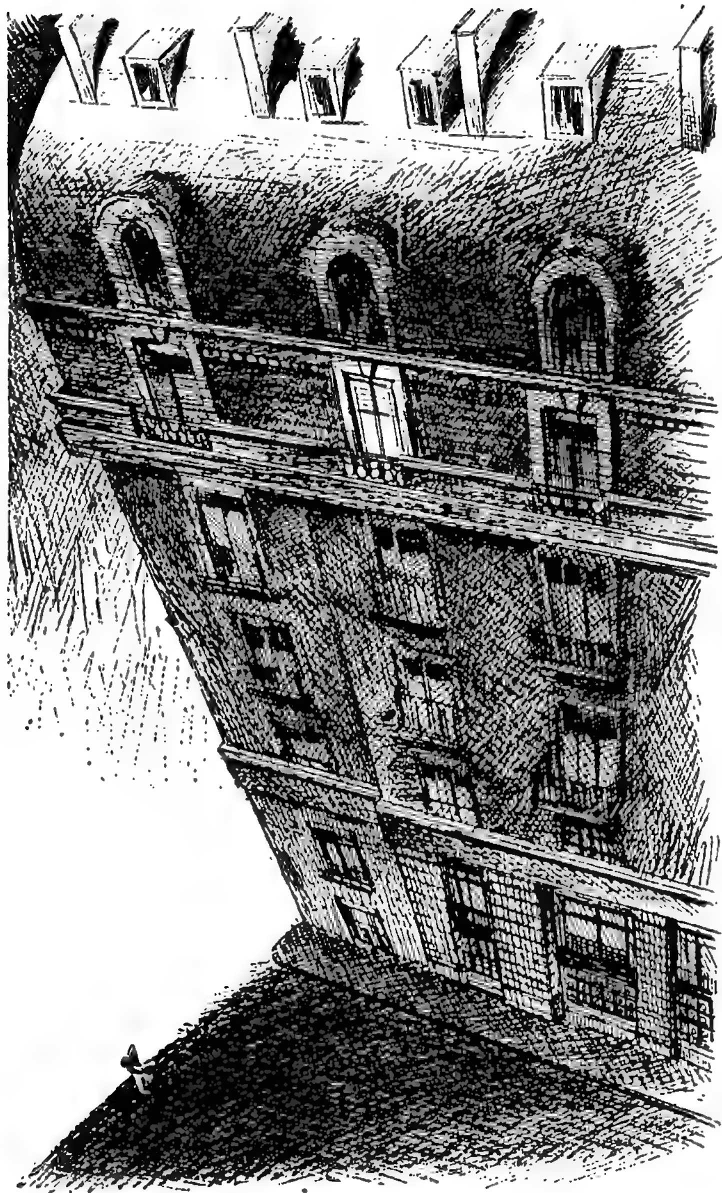
*

— Tinere prieten, spuse profesorul Crescenzo, ești un hipersensibil. Ca toți tinerii, de altfel. Dar liniștește-te, tinerețea e o boală care trece repede și într-o frumoasă zi ai să-ți dai seama și dumneata că ești complet vindecat...

Împinse tabla de șah, o alinie paralel cu marginea mesei și începu să așeze meticulos piesele în căsuțe.

— Și atunci? întrebă Nico. Nu există deci nici o speranță de a vedea vreodată situația schimbîndu-se? Sistemul e idiot, e nedrept, îngrozitor...

— Iartă-mă te rog, îl întrerupse profesorul Crescenzo. Ai venit la mine ca să jucăm șah sau ca să discutăm probleme sociale?

— Aş... aş vrea un sfat, profesore.

— Un sfat ?... Crescenzo îşi ridică ochii şi-l privi cu atenţie o secundă, apoi îşi scoase ochelarii, suflă asupra lentilelor şi le şterse cu batista, reluînd : Un sfat... Hm... De ce natură ?

Nico ezită :

— Iată... Aş vrea să ies din Ligă.

Profesorul Crescenzo nu tresări. Îşi şterse pînă la capăt lentilele şi aprinse o nouă ţigare, a patra de la venirea lui Nico.

— Să nu te aştepţi să-ţi fac complimente, spuse el. Te-ai gîndit bine la hotărîrea pe care vrei s-o iei ?

— Mă gîndesc de o bună bucată de vreme.

— Ascultă-mă. Gîndeşte-te la asta dacă vrei. Dar mulţumeşte-te cu gîndul. Nu lua niciodată o astfel de hotărîre.

Nico surîse.

— Spuneţi-mi, profesore. De cîţi ani nu mai faceţi parte din Ligă ?

— De cînd ? Dar n-am făcut parte niciodată. În '74, cînd vechile asigurări sociale au decis să se modernizeze şi să adopte noi structuri, mi-am făcut micul meu examen de conştiinţă — şi nu m-am lăsat dus. Nu făceam din asta o problemă de bani. De altfel,la început, cotizaţiile lunare nu erau prea ridicate. Dar, vezi dumneata, nu m-am pretat niciodată la vreun şantaj sau la vreo constrîngere. Aşa că am refuzat din principiu. Şi am greşit.

— Într-un cuvînt, aţi regretat ?

Profesorul se ridică, deschise un mic dulap în perete şi se întoarse la masă cu două pahare şi o sticlă de whisky.

(CONTINUAREA ÎN NUMĂRUL VIITOR)

În româneşte de ION HOBANA

Monștrii lui Prasad

de DRAGOMIR HOROMNEA

(URMARE DIN NUMĂRUL TRECUT)

Cele ce ni s-au întîmplat puțin mai tîrziu sînt de domeniul coșmarului. Ne apropiam de lacul Vembanad. Zărisem deja luciul apei, cînd, deodată, la o cotitură a șoselei, fu cît pe-aci să dăm peste doi monștri, ocupați cu conținutul unui sac scăpat din vreo mașină. Am virat brusc, intenționînd să-i ocolesc. Atunci, Nandi a dat un țipăt inimaginabil și m-a prins de braț, ghemuindu-se lîngă mine. Am pierdut controlul volanului. Automobilul a scrîșnit îngrozitor, s-a aplecat mult pe două roți, apoi s-a răsucit titirez în mijlocul șoselei, după care s-a dat peste cap, izbindu-se cu putere de un pom.

Cînd mi-am revenit, aveam impresia că mă aflu într-o etuvă. Mirosea a cauciuc ars, iar tabla automobilului se încinsese ca plita. Mă durea capul. Și atunci am văzut-o pe Nandi. Mai bine zis, nu pe Nandi, ci pe șobolanul care încerca să-și bage botul prin spărtura din geamul portierei. Nările îi fremătau la cîțiva centimetri de obrazul însîngerat al fetei. M-a trecut un fior de groază. Șobolanul gîfîia. Celălalt umbla, probabil, în portbagajul desfăcut. Îl auzeam.

Sticla geamului trosni. Prin spărtura lărgită, o labă enormă, cu gheare murdare, se întinse spre capul fetei. Am strigat din răsputeri. Monstrul mă privi curios, cu ochii săi galbeni, injectați. Nu părea înfricoșat. Dimpotrivă, ațîțat de mirosul sîngelui, își întinse și mai mult laba. Am apucat-o pe Nandi de subțiori și am încercat s-o trag spre mine, cît mai departe de portieră. Picioarele îi erau însă prinse în ceva. Fata scoase un geamăt. Trăia! Iar eu n-aveam nimic la îndemînă pentru a apăra bietele noastre vieți, zăvorîte în cușca aceasta metalică. Din păcate, nu luasem cu mine nici o armă. Pînă și briceagul, modestul meu briceag cu prăsele de os, se afla în sacoșa cu alimente din portbagaj.

Pur și simplu simțeam că n-o să mai pot rezista multă vreme. Șobolanul își scosese laba și, de data aceasta, încerca să-și bage capul înăuntru. Gura îi duhnea îngrozitor. Cînd îmi dădui seama că monstrul nu-și poate introduce capul uriaș prin portiera al cărei geam se spărsese în întregime, avui o tresărire de speranță. Trebuia să acționez imediat, pînă cînd nu mi-o lua înainte. Mi-am întins brațul în sus și am blocat ușile, simțind pe mînă atingerea stranie a perilor lungi din mustața șobolanului. De-acum, totul era ca nu cumva animalul să forțeze parbrizul larg, rămas ca prin

minune întreg ; dacă i-ar fi trecut asta prin mintea lui obscură, ne-ar fi putut înhăţa uşor pe amîndoi, cu o singură mişcare de labă. Şi pe urmă... Doamne, de ce nu trecea nici o maşină pe şosea !

Deodată, privirea mi s-a oprit pe bricheta maşinii. Da ! Bricheta ! Am întins încet mîna spre ea, prinzînd-o cu două degete şi impingînd-o pînă la refuz în locaş. Singura speranţă era să nu se fi întrerupt circuitul electric. Am scos-o. Ardea ! Şi atunci, printr-o extensie bruscă, împingînd trupul fetei care acum zăcea deasupra mea, am înfipt cu putere bricheta aprinsă într-unul dintre ochii gigantului. Chiţăitul disperat îmi sfîrtecă auzul. Maşina se cutremură. În secunda următoare, prin geamul din spate văzui animalul. Se zvîrcolea furios în mijlocul şoselei, scoţîndu-şi cu ghearele ce-i mai rămăsese din ochiul ars.

Celălalt se apropie, adulmecă sîngele, apoi se năpusti asupra tovarăşului său, sfîrtecîndu-i burta cu o singură lovitură de labă. Lupta mai dură cîteva minute. N-am putut-o privi. Am cuprins în braţe trupul inert al Nandiei, îngropîndu-mi faţa în părul ei...

Eram salvaţi. Nu peste multă vreme, monstrul rămas în viaţă plecă îndestulat, tîrîndu-şi alene burta peste ierburile arse de soare.

...Am pansat cum m-am priceput obrazul fetei, tăiat de cioburile de sticlă, dar picioarele tot n-am reuşit să i le scot de sub tabla boţită. Mă îngrozea gîndul că şi le fracturase. De două ori se trezise din leşin în timp ce încercam s-o degajez dintre sfărîmături, apoi îşi pierduse din nou cunoştinţa, înnebunindu-mă de milă şi disperare.

Cînd, după cîteva ore de eforturi zadarnice, auzii motorul unei maşini care se apropia dinspre Alleppey, avui sentimentul de mult uitat al copilăriei, cînd o bătrînă din vecini îmi povestea despre minunile din alte vremuri. Oh ! Puteam să mă întorc la Trivandrum şi s-o internez pe Nandi la spital !

VI.

TRECUSERĂ TREI SĂPTĂMÎNI de la accident şi Nandi se însănătoşea văzînd cu ochii. Mă simţeam vinovat faţă de ea. Dacă n-aş fi acceptat s-o iau cu mine la Palghat, ar fi scăpat de accidentul acela groaznic. Fata îmi intuia remuşcările. Chiar şi în cursul ultimei vizite încercase să mi le alunge, zîmbindu-mi cald, atît de cald, încît fără să ştie îmi mărea sentimentul de culpabilitate.

Îi sosiseră din Europa şi părinţii. Prima noastră întîlnire a fost penibilă, atît eu cît şi ei simţindu-ne stingheriţi. Mama, o femeie între două vîrste, apărătoare fanatică a vechilor tradiţii indiene în viaţa de familie, se străduise să facă totuşi onorurile casei, fără a participa decît rareori la discuţii. În schimb, tatăl, cu o duritate neobişnuită în priviri, îmi vorbise tot timpul despre Nandi, care era singurul lor copil, dîndu-mi de înţeles că mai ales de acum înainte aveam faţă de ea anumite obligaţii.

Mergeam pe trotuar cufundat în gînduri, lovindu-mă din cînd în cînd de trecătorii grăbiţi, pe care nu-i vedeam.

În ultimul timp, oraşul îşi mai revenise în simţiri, aşa că circulaţia se apropia de normal. Acţiunile de largă anvergură ale armatei, cît şi paza circulară în jurul oraşului izbutiseră, de bine de rău, să-i pună măcar pe locuitorii săi în afara pericolului. Satele însă continuau să fie paralizate. Monştrii apăreau acolo pe negîndite. Din cîteva localităţi dispăruseră toate animalele domestice, aşa că foamea, asociată bolilor şi în special ciumei, îi decima pe bieţii oameni, care nici înainte de izbucnirea calamităţii n-o duceau prea bine.

În drum spre hotelul „Mascot", unde locuiam, hotărît să mă abat cîteva minute pe la centrul de presă. Deşi era tîrziu, găsii aici multă lume. Animaţia neobişnuită, privirile cu care fui întîmpinat mă făcură să înţeleg că se întîmplase un eveniment important.

— Hello, Prodan! mă întîmpină cu vervă Oshima, colegul de la un ziar japonez. Ai aflat vestea? Chimiştii susţin că au descoperit antidotul...

— Care antidot? nu înţelesei eu imediat.

— Cum „care"? Cel visat de toţi, zi şi noapte: combinaţia care să anihileze efectele lui SP—52!

— Nu mai spune!

Într-adevăr, era o veste mare. Gîndurile sumbre îmi zburară, ca luate de vînt. Vrui să ştiu amănunte:

— Dar cum? Cînd? Cine?

— Secret! rîse Oshima. Aşteaptă mai întîi să-mi citeşti ziarul. Chiar adineauri am transmis telexul la Tokio. Ce, numai tu să vii primul cu bombele?

— Lasă asta. Ştii doar că nu v-am făcut niciodată concurenţă voită. Aşa s-a întîmplat...

— Ei, da, uite că nu te mai fierb, se învoi mărinimos Oshima, potrivindu-şi ochelarii cu arătătorul. Substanţa au descoperit-o trei grupuri de chimişti.

— Trei?!

— Trei. De ce te miri? Primul grup, cel din S.U.A., a ajuns la rezultat în urmă cu cîteva zile, dar s-a ferit să-l anunţe. Aveau nevoie oamenii de fel de fel de verificări ale formulei. Pasămite nici lor nu le venea să creadă. Înţelegi?

— Înţeleg.

— Ei bine, ceilalţi, adică englezii şi grupul internaţional stabilit la institutul profesorului Koon, au anunţat vestea adineauri, la interval doar de cîteva ore. Parcă s-ar fi înţeles. Cică substanţa are un efect nemaipomenit...

— Dar de unde naiba se poate şti asta? strigai eu. Cînd au avut vreme să-şi verifice descoperirea, măcar pe cîţiva cobai, ca s-o poată anunţa lumii cu inima uşoară?

— Vrei prea mult! Şi apoi... asta n-o mai pot şti, rîse Oshima. Întreabă-i pe ei. Cred că te pricepi la interviuri.

— M-am alăturat imediat unui grup unde se comenta evenimentul, apoi altuia şi, în sfîrşit, am început să pricep. Chimiştii respectivi, în colaborare cu un mare număr de medici şi geneticieni, făcuseră primele verificări ale substanţei pe culturi de

celule recoltate de la monştrii ucişi recent. Să fi experimentat direct pe animal, aşteptînd apoi efectul, nu mai era timp.

Aşadar, cele trei mari grupuri experimentaseră substanţa pe circa patru mii de culturi de celule diferite, din ţesuturile osoase, epiteliale, conjunctive, musculare, cerebro-nervoase, pe celule din organele interne şi pe aproape cinci sute de culturi de celule sexuale, preluate de la monştrii de ambe sexe, unele dintre ele fecundate artifical. Apoi făcuseră alte sute de experienţe, comparînd totul cu structura arhicunoscută a celulelor din ţesuturile şobolanilor obişnuiţi. Rezultatul fusese categoric: gigantismul era anihilat de noua substanţă, celulele tratate cu ea dezvoltîndu-se, în sfîrşit, normal.

— Nu sînt de acord! strigă deodată cineva în mijlocul sălii. Nu pot fi de acord şi pace! Mă opun folosirii substanţei înaintea experimentării sale pe animalul întreg! Voi face propagandă în ziarul meu şi nu numai în el! Cine îmi garantează că succesele repurtate la nivelul celulei nu vor provoca malformaţii catastrofale la nivelul întregului? Gîndiţi-vă că noutatea urmează să fie împrăştiată, fără alegere, peste tot! Pe întreg spaţiul nostru vital! Protestez! Ce ne facem, domnilor, dacă „remediul" pe care-l propuneţi nu va provoca la indivizii normali un proces de nanism? Aa? Ce ne facem?

Se născu o zarvă de nedescris. Ziariştii, chiar şi cei care nu lucrau pentru publicaţii de strictă specialitate, se împărţiră în două tabere, militînd de pe poziţia geneticianului de ocazie în favoarea sau în defavoarea folosirii substanţei. Oare cîţi dintre ei înţelegeau profundul tragism al acestei dispute? M-am cutremurat.

Am găsit apoi un telex liber şi m-am grăbit să transmit senzaţia zilei, improvizînd rapid textul.

Spre hotel am plecat cu mult după miezul nopţii. Deşi toată ziua fusesem prins în diferite treburi, deşi reîntîlnirea cu Nandi îmi pusese din nou la încercare coardele inimii, deşi seara fusese atît de furtunoasă la centrul de presă, încă nu-mi era somn. Mi-am dat seama apoi că aşteptam folosirea noii substanţe. Aşa cum se auzise printre colegii mei de breaslă, un mare consiliu de experţi şi oameni politici urma să hotărască într-una din zilele viitoare dacă descoperirea putea fi folosită neîntîrziat ori dacă trebuia să se aştepte alte săptămîni şi luni pînă la depistarea eventualelor mutaţii genetice la cîteva generaţii din animalele de experienţă...

Recepţionera hotelului mă primi cu zîmbetul ei profesional, ca toate recepţionerele drăguţe din lume.

— Mister Prodan, vă aşteaptă o telegramă, îmi spuse ea cîntat, oferindu-mi cheia şi petecul de hîrtie. A sosit încă de dimineaţă.

Am desfăcut curios pliculeţul. Era din ţară. Am citit telegrama din ce în ce mai uimit şi, recunosc, nu fără oarecare satisfacţie. Avea doar cîteva fraze:

„Citit «Paris Match» accidentul tău. De ce n-ai comunicat personal în ţară? Rog mult ai grijă de tine. Aflat adresa ta Agerpres. Sosesc săptămîna viitoare grup medici români. Iolanda

O singură Iolandă putea să-mi trimită mesajul; fosta mea soție, doctoriță la un spital de boli contagioase din București. Oare ce-o apucase? De ce-mi scria dacă mă părăsise? Și de ce o făcea tocmai acum? De ce?

Ajuns în cameră, m-am întins îmbrăcat pe pat, încercînd să găsesc adevăratul mobil al telegramei.

Cred că am adormit cu puțin înainte de ivirea zorilor. Cînd m-a trezit zbîrnîitul telefonului, era șase și jumătate. Dormisem deci două ore, îmbrăcat, așa cum mă aruncasem pe cearșaf. Soarele proiecta pete de lumină pe covor, printre frunzele crestate ale palmierilor de sub fereastră.

La celălalt capăt al firului era Oshima.

— Ce faci, dormeai? mă întrebă el. Află că-mi rămîi dator toată viața. Dator vîndut! Trage-ți repede pantalonașii și vino glonț la palatul Kandiyar. Autoritățile au convocat astă-noapte consiliul de experți...

— Așa, un-doi?

— După cum vezi. Din nord au sosit vești foarte proaste și trebuie să se hotărască urgent dacă noua substanță poate fi sau nu folosită. Vor s-o producă pe scară industrială. Dar vino, omule! O parte din experți au și sosit!

Mi-am schimbat la repezeală costumul șifonat, am trecut de cîteva ori cu mașina de bărbierit peste obraz, și în cinci minute eram în automobil, gonind spre Kandiyar. În graba mare, era cît pe ce să dau peste un ricșar, care se încăpățîna să-și tragă obosit bietul său vehicul drept prin mijlocul străzii.

La palat se adunaseră majoritatea ziariștilor. Am încercat să pătrund în sala consiliului, dar înghesuiala era atît de mare încît m-am lăsat păgubaș. În așteptarea deliberării, l-am căutat pe Oshima. Nu l-am găsit. Probabil reușise să pătrundă în sală printre primii. Norocosul!

Între timp m-am interesat ce se întîmplase în nord. Într-adevăr, acolo situația era dintre cele mai grave. Hărțuiți în sud, alungați din preajma localităților, uciși cu disperare, cu ură, monștrii se refugiaseră în masă în direcția aceea, unde pînă acum fusese liniște. Mînați de o foame nepotolită, mîncaseră majoritatea animalelor din rezervația de la Bandipur și pustiiseră două sate de pe rîul Kaveri. În plus, țînțarii uriași, mari cît vrabia, își măriseră raza de acțiune, mutîndu-se de asemenea către nord, în regiunile mai umede.

Către prînz s-a dat verdictul, cu mare majoritate de voturi: „Folosim substanța!" Chimiștii și geneticienii garantau că ea nu va acționa decît asupra acelei informații din codul genetic care transmitea gigantismul dobîndit. Cineva zicea că niște geneticieni chiar își administraseră în public anumite doze, pentru a liniști întrucîtva spiritele. Tare aș mai fi vrut să știu dacă era adevărat!...

Am transmis știrea cît de repede am putut și m-am grăbit apoi către spital, să i-o comunic și Nandiei. Ajuns în dreptul florăreselor jerpelite de pe malul lagunei Sheshnag, care-și lăudau din răsputeri calitățile mărfii, am oprit mașina, atras de niște orhidee excepțional de frumoase. Am cumpărat un buchet impresionant. Erau primele flori pe care i le duceam bolnavei

la spital și, cînd mi-am dat seama, am simțit că roșesc. Cum de mă limitasem oare pînă acum doar la fructe și dulciuri ? Unei fete! Ca de obicei, am găsit o justificare și de astă dată, punînd totul pe seama tensiunii momentelor trăite în ultima vreme. Și cred că n-am greșit.

M-am urcat la volan. Dincolo de lagună, templul Sri Padmanabhaswami, închinat de secole zeului Vișnu, își trimitea în oglinda apei, pe deasupra căsuțelor cu ziduri foarte albe, silueta înaltă cît o clădire cu cincisprezece etaje, supraîncărcată cu sculpturi. L-am admirat, pentru prima dată de cînd apăruseră monștrii. Ce anume îmi alungase crisparea din ultimele luni? Oare presimțirea că vom izbîndi în lupta cu moștenirea lăsată de Prasad ? Mi-am zis că așa o fi, și în timp ce porneam automobilul, hotărîi ca săptămîna viitoare să mai cumpăr încă un buchet de orhidee. Voiam să-l iau cu mine pe aeroport, cînd va sosi avionul cu medicii români...

Cum să fi bănuit eu atunci că, peste o săptămînă, și cel de-al doilea buchet va fi dăruit tot Nandiei ? Credeți cumva că n-am mai fost pe aeroport în întîmpinarea avionului cu cei atît de dragi ? Ei bine, aflați că am fost, cu inima încărcată de bucurie, dar fără nici o floare în mîini. De altfel, încă nu era momentul întîmpinărilor cu flori, iar pe Iolanda am ținut s-o salut ca și pe ceilalți compatrioți, fără nici o deosebire. Cît o fi fost de șocată atunci cînd privirea mea i-a paralizat dorința de a mi se arunca în brațe, nu m-a mai interesat.

Cum așa, oare chiar nu m-a mai interesat ? Deloc ? Trebuie să recunosc, totuși, că, în ciuda dorinței mele de a fi insensibil la trecut, o ușoară undă din parfumul cel dintîi parcă tot mai ajungea atunci pînă la mine, dar vag, foarte vag, ca o mică tristețe sau, mai bine zis, ca parfumul rămas în urma unui buchet de trandafiri care tocmai ți-a căzut de pe pervazul ferestrei, cu tot cu vază, făcîndu-se zob pe trotuar...

În ziua cînd fusesem pe aeroport, aveam deja în deget o verighetă, pe care cu numai trei zile în urmă, bijutierul gravase un nume de indiană... Nandi fusese adusă acasă, era în convalescență, iar eu mă mutasem provizoriu la familia ei, așa că serile ne aflam din nou împreună, făcînd planuri îndrăznețe de viitor și urmărind cu mare interes campania internațională împotriva monștrilor lui Prasad. Apropo : în zilele acelea, lupta pentru stîrpirea lor începuse să meargă din ce în ce mai bine, aducînd speranța printre oameni, iar la O.N.U. se votase o lege aspră împotriva poluatorilor mediului înconjurător. Dar despre toate acestea, cred că am să vă povestesc altădată. Poate chiar cu prima ocazie ce se va ivi.

Cronică (en passant fantastică) a șahului

de **EMANUEL REICHER**

(URMARE DIN NUMĂRUL TRECUT)

X.

Un arhitect al șahului modern

Anul 1866. La Londra, un tînăr de 30 de ani întîlnea în meci pe Adolf Anderssen, cel care la această dată era considerat cel mai bun șahist al lumii.

După o luptă foarte strînsă, rezultatul final (+8; —6) îl aducea pe primul plan al șahului pe *Wilhelm Steinitz*, care devenea astfel al patrulea campion (neoficial) al lumii.

Cîteva victorii ulterioare — în același an la Bird, cu + 7 ; — 5 ; = 5 ; în 1870 la Blackburne, + 5 ; = 1, și în 1872 la Zuckertort cu + 7 ; — 1 ;=4, — i-au confirmat valoarea și l-au consacrat definitiv.

Dezvoltarea jocului de șah în această epocă prezenta un tablou extrem de interesant datorită unor aspecte net contradictorii în stilurile de joc, în concepțiile asupra șahului.

În acești ani de intensă efervescență în toate domeniile vieții — în economic și în politică, în știință și în tehnică —, jocul de șah a cunoscut și el o ascensiune impetuoasă. Primul campion oficial al lumii a contribuit în mod decisiv la edificarea structurilor moderne ale șahului.

Wilhelm Steinitz s-a născut în anul 1836 la Praga. În 1858 a devenit student al Institutului politehnic din Viena. Își împărțea timpul între sălile de cursuri și clubul de șah, dar această din urmă activitate l-a atras tot mai mult, încît, în 1861, cîștigînd campionatul clubului cu rezultatul excepțional de 30 de puncte din 31 de partide, destinul său a fost pecetluit. Părăsind facultatea, avea să devină șahist

profesionist. Un an mai tîrziu, colegii săi vienezi l-au trimis la cel de-al II-lea turneu internațional de la Londra, unde a ocupat un onorabil loc VI.

În această perioadă, stilul lui Steinitz era asemănător cu acela al lui Anderssen: romantic, bogat în sacrificii, căutînd necontenit atacuri și combinații neașteptate.

Tînărul maestru s-a stabilit la Londra, cel mai important centru șahist al vremii și unde se putea trăi din această îndeletnicire. În anii următori a cîștigat cîteva meciuri împotriva celor mai buni șahiști ai Angliei și locul I în turneele de la Dublin (1865) și Londra (1866).

Rezultatele acestea i-au dat dreptul unui meci cu Anderssen, pe care, așa cum am văzut, l-a învins.

Cînd a început la Steinitz schimbarea concepției și a stilului de joc? Înainte de a ne ocupa de această problemă, este momentul să încercăm să lămurim ce semnificație aveau pe atunci termenii de strategie și plan în șah, joc tactic și pozițional, combinație și manevră.

Prin *strategie* se înțelege acea parte a teoriei șahului care stabilește obiectivele unei partide în toate fazele ei (deschiderea, jocul de mijloc și finalul). Ideile strategice sînt elaborate în funcție de caracterul pozițiilor și de preferințele adversarilor.

Să dăm un exemplu. În partea de început a disputei, prin varianta aleasă, se caută de obicei obținerea următoarelor avantaje: ocuparea centrului tablei cu ajutorul pionilor, plasarea în poziții cît mai avantajoase a figurilor, avans în dezvoltare printr-un număr superior de forțe angajate în luptă, ducerea regelui într-un loc ferit de atacuri directe.

Întrucît între doi șahiști de valori apropiate nu se poate pune problema unei realizări integrale a principiilor de mai sus, cel mai adesea sînt preferate unele în defavoarea celorlalte. Astfel, pentru o dezvoltare rapidă, se poate lăsa regele expus; sau se abandonează centrul, pentru ca, atacînd apoi pionii adversarului, acesta să fie obligat să-și plaseze unele figuri pe cîmpuri defavorabile. De altfel, apariția unui foarte mare număr de variante în deschideri — peste o sută — se datorează tocmai priorității unora dintre ideile strategice și modului cerut de materializarea lor.

Planul constă în stabilirea mijloacelor de înfăptuire a

strategiei respective prin imaginarea liniilor de joc concrete ce vor duce la apariția pe eșichier a pozițiilor corespunzătoare.

În această operație se recurge, rînd pe rînd, fie la *idei poziționale*, bazate în special pe structura pionilor proprii și adverși, fie la *idei tactice*, izvorîte din configurația ofițerilor și a interacțiunii acestora.

Procedeele de concretizare a ideilor poziționale și tactice sînt *manevrele* și *combinațiile*, adică acele suite de mișcări — mai mult sau mai puțin forțate — ce tind spre scopul dorit.

Delimitarea precisă a conținutului tuturor acestor termeni a fost mai puțin dificilă în vremea lui Steinitz decît va fi în perioada modernă a șahului, cînd ideile șahiste și procedeele necesare desăvîrșirii lor se vor întrepătrunde mai cu seamă prin interferența continuă a domeniul pozițional cu cel tactic.

Abia acum vom putea înțelege specificul concepției lui Steinitz. Este cert că, la fel ca Morphy, el ajunsese intuitiv la principii strategice și poziționale superioare contemporanilor săi. Iată una dintre explicațiile succesului său.

După cîștigarea supremației, asistăm însă la părăsirea treptată a tendințelor de atac cu orice preț și la perfecționarea continuă a apărării. De altfel, într-o scrisoare adresată biografului său Bachman, el observă : „Combinațiile cu sacrificii de efect sînt posibile în cea mai mare măsură datorită unei slabe apărări".

Jocul lui Steinitz va fi tot mai mult supus unor principii descoperite de el și formulate mai tîrziu într-o carte celebră : *Modern Chess Instructor*, baza dezvoltării șahului modern, așa cum îl cunoaștem astăzi.

Planul strategic a devenit lucrul cel mai important în partidă, respectarea principiilor — o condiție indispensabilă pentru a crea o poziție bună, iar exploatarea greșelilor poziționale ale adversarului — calea spre cîștig.

Trebuie subliniat faptul că, odată cu afirmarea acestor idei, Steinitz a obținut succese tot mai mari în jocul practic, în turnee și în meciuri.

În 1886, Zuckertort, care între timp repurtase rezultate excelente*, l-a provo-

---

* De pildă, în 1883, Zuckertort a cîștigat marele turneu de la Londra, situîndu-se înaintea lui Steinitz, Blackburne și Cigorin.

cat la un meci pentru titlul de „campion al lumii“. Era pentru prima oară cînd, oficial, a apărut această denumire.

Meciul s-a desfășurat în trei orașe din Statele Unite : New York, Saint Louis și New Orleans, și s-a încheiat cu victoria strălucită a lui Steinitz (scorul: + 10; — 5; = 5).

Primul campion oficial al lumii s-a stabilit definitiv în Statele Unite, continuîndu-și munca de redactor pe care o începuse cu un an înainte la revista *International Chess Magazine*. În această publicație, vor apărea și-și vor găsi formularea lor definitivă idei noi în șah, principii de joc, analize de deschideri, care toate la un loc au servit edificării șahului modern și-și păstrează marea lor importanță pînă în zilele noastre.

A luat naștere „noua școală“ șahistă, opusă curentului vechi, romantic. În locul unei lupte riscante, al căutării necontenite, cu orice preț, a atacului, se preconizează mutări prudente, poziționale, bazate pe desăvîrșita respectare a principiilor strategice.

Chiar dacă destul de mult timp rezultatele obținute de vîrfurile „noii școli“ au confirmat valoarea ideilor lui Steinitz, nu trebuie uitat că acesta n-a fost unicul drum de dezvoltare a șahului în această perioadă. Au existat mulți jucători care s-au opus cu înverșunare „dogmatizării“ șahului și au încercat, în practică și prin articole și cărți, să înlăture primejdiile unor exagerări evidente ce-și făcuseră treptat apariția.

De fapt, tocmai din această luptă, care a dus la perfecționarea pe de o parte a ideilor lui Steinitz, iar pe de altă parte la aplicarea lor creatoare, nedogmatică, a apărut șahul modern.

O contribuție importantă a avut-o în această direcție școala rusă. Șahul în Rusia a cunoscut o dezvoltare puternică încă de la sfîrșitul secolului al XVIII-lea. Influența cărții lui Philidor, după care s-a și publicat în anul 1821 un manual foarte bun aparținînd lui Butrimov, este evidentă. Mi se pare elocvent faptul că, în jurul anului 1890, dintre membrii activi ai clubului de șah din Petersburg făceau parte Mendeleev și Cernîșevski. În această perioadă, în Rusia au existat mulți șahiști pasionați și de valoare, printre care a strălucit *Alexandr Dimitrievici Pe-*

trov (1794-1867). Acesta a avut un rol deosebit în dezvoltarea şahului în ţara lui, mai ales prin publicarea, în anul 1824, a unei lucrări originale, în care multe dintre ideile statice ale lui Philidor erau combătute, iar în schimb era oferită o concepţie de joc mai dinamică.

Cu aceleaşi tendinţe, a apărut, în anii 1842—1843, la Varşovia, o lucrare de vaste proporţii aparţinînd lui Janisch şi avînd titlul *Noua analiză a deschiderilor jocului de şah*. Şi această carte av exercita o puternică influenţă asupra jucătorilor de şah din Rusia.

Pe acest fond de contribuţie originală la istoria dezvoltării şahului datorată jucătorilor ruşi, şi-a făcut apariţia *Mihail Ivanovici Cigorin*.

Născut în anul 1850, Cigorin a ajuns în jurul vîrstei de 25 de ani unul dintre cei mai buni jucători din Petersburg. A debutat pe plan internaţional în anul 1881, la turneul de la Berlin, unde a ocupat locul III-IV. Apoi, un nou rezultat bun, la Londra, în 1883 (locul IV), obţinînd două victorii la Steinitz.

În 1889 a disputat un meci pentru titlul mondial, dar Steinitz a cîştigat cu scorul : +10 ; — 6 ;=1. Dramatic s-a desfăşurat revanşa din anul 1892, cînd, la scorul de 9-8 pentru Steinitz, Cigorin avea o pozţie clar cîştigată, dar, greşind grav, a permis adversarului său să cîştige partida şi totodată meciul cu scorul general de + 10 ; — 8 ; = 5.

Ciogorin a obţinut un răsunător succes în anul 1895, cînd, la turneul de la Hastings, s-a situat pe locul II, după Pillsbury, dar înaintea lui Lasker, Steinitz şi Tarrasch !

Un an mai tîrziu, în 1896, a cîştigat un important turneu la Budapesta. De la această dată, deşi n-a mai reuşit rezultate mai mari, a rămas unul dintre bunii jucători ai lumii, iar influenţa lui asupra dezvoltării şahului în Rusia primilor ani ai secolului XX s-a arătat hotărîtoare.

Ciogorin însă n-a fost singurul şahist care s-a afirmat în acea vreme ca adversar al ideilor lui Steinitz, mai ales că în această perioadă a apărut şi Lasker. Dar jucătorul rus are meritul de a a fi scris numeroase comentarii pe marginea problemelor de strategie şi tactică, fiind un asiduu promotor al şahului dinamic.

O prezenţă interesantă a epocii, un meteor gen Morphy, găsim în persoana lui

Harry Nelson Pillsbury (1872—1906). Tînărul american, aproape necunoscut Europei, și-a făcut apariția la vîrsta de 23 de ani, la turneul de la Hastings din 1895, care trebuia să hotărască de fapt o ierarhie de valori între marii corifei ai vremii : Lasker, Steinitz și Tarrasch.

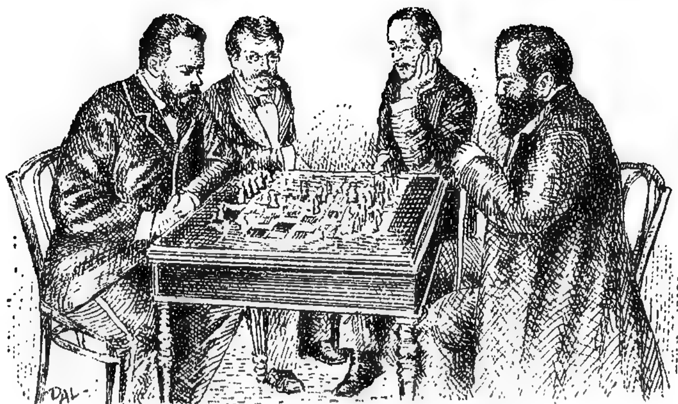
Spre surpriza generală, cîștigător al turneului a fost Pillsbury, cu 1/2 punct înaintea lui Cigorin, 1 punct înaintea lui Lasker, 2 1/2 puncte înaintea lui Tarrasch și 3 1/2 puncte mai mult decît Steinitz !

Un an mai tîrziu s-a organizat un meci turneu la Petersburg, la care trebuia să participe primii cinci clasați la Hastings. Tarrasch refuzînd să joace, au participat doar Lasker, Steinitz, Pillsbury și Cigorin.

Începutul turneului a fost de-a dreptul senzațional : Pillsbury a izbutit, după trei tururi, 2 1/2 — 1/2 cu Lasker, 1-2 cu Steinitz și 3-0 cu Cigorin, ocupînd locul I cu 6 1/2 puncte ! Dar în a doua jumătate a competiției, slăbit de o veche boală de nervi, agravată de frecventele-i simultane oarbe, n-a mai reușit decît un foarte slab procent, 1 1/2 puncte din 9 partide, clasîndu-se în final pe locul III.

Pînă la moartea lui timpurie, survenită la vîrsta de 34 de ani (!), Pillsbury a obținut numeroase succese în turneele la care a luat parte : locul III-IV la Nürnberg—1896, locul III la Budapesta—1896, locul I-II la Viena—1896, locul II-IV la Londra—1899, locul II la Paris—1900, locul I-II la München—1900, locul I la Bufalo—1901, locul II la Monte Carlo—1902, locul II la Hanovra—1902, locul III la Monte Carlo—1903.

Intenționat am înșiruit aici rezultatele lui Pillsbury deoarece, pentru majoritatea amatorilor de șah, el reprezintă doar fenomenul performer al simultanelor oarbe, omul care a stabilit un record original și încă neegalat : 22 partide de șah și 10 de dame ; acestea erau, ca să zicem așa, felurile de rezistență ale „menu“-ului, la care se adăugau, ca aperitiv, cîteva rezolvări — tot

M. I. CIGORIN, E. LASKER, H. N. PILLSBURY, W. STEINITZ

á l'aveugle — ale problemei calului*, iar ca desert, o partidă de whist (de data aceasta cu cărțile în mînă, obligat, firește, de partenerii săi). Deși, cu siguranță, această senzațională exhibiție va rămîne pentru totdeauna o dovadă a capacității fantastice a creierului uman, nu trebuie să-l uităm nici pe jucătorul care, în ani puțini, și-a cucerit un loc de frunte în galeria marilor șahiști.

Interesant este de asemenea faptul că, deși se considera un adept al „noii școli", Pillsbury a depășit în mod evident concepțiile acesteia; prin jocul său plin de idei și fantezie, el a dovedit că, pornindu-se de la principii pur poziționale,pot fi totuși construite structuri generatoare de atacuri și combinații.

Întorcîndu-ne la Steinitz, cel din anii de după înfrîngerea în meciul cu Lasker, asistăm la eforturile dramatice ale unui om care, apropiindu-se de bătrînețe, voia să se mențină în elita șahului mondial. Dar resursele-i fizice fiind din ce în ce mai puține, fostul campion al lumii nu mai avea puterea să fie ceea ce dorea. Totuși, chiar în această perioadă, el a mai învins în partide antologice, cum este aceea cu Bardeleben (publicată astăzi în aproape toate cărțile de combinații).

Se spune că, înrobit din ce în ce mai mult principiilor sale, Steinitz a „uitat" că șahul trebuie să se bazeze

* Problema calului constă în deplasarea acestei figuri pe toate cîmpurile eșichierului fără a trece de două ori pe același pătrat.

și pe un calcul concret, cît mai exact al variantelor și nu numai pe ideea realizării unui plan strategic. Practic însă s-a dovedit un excelent calculator, izbutind în această direcție multe partide valoroase. Totuși spre bătrînețe, această capacitate i s-a diminuat considerabil și orice referiri la partide jucate în ultimii lui ani trebuie să țină seama de acest factor.

În evoluția sa ca jucător, Steinitz a trecut de la jocul bazat numai pe combinații și atacuri la un joc integral, cu plan strategic și principii poziționale, în care partea tactică a partidei este un rezultat al acestora.

De altfel, mulți comentatori, parafrazîndu-l pe Haeckel („ontogenia repetă filogenia"), afirmă că, în general, de-a lungul biografiei lor, jucătorii reiau condensat dezvoltarea istoriei șahiste. De exemplu, și Zuckertort, unul dintre marii adversari ai lui Steinitz, a parcurs același drum.

Chiar dacă acceptăm acest lucru, el nu ne explică încă modul în care evoluează stilurile șahiștilor și, prin ei, însuși șahul.

Foarte mulți maeștri celebri au afirmat: „Fără X n-aș fi ajuns aici!", numind pe unul dintre marii înaintași. Dar tot atît de adevărat este faptul că orice jucător, chiar genial fiind, își datorează concepția confruntării între toate „școlile" de pînă la el, influențelor reciproce generate de însăși coliziunea principiilor susținute de aceste școli.

În continua luptă a ideilor au crescut campionii. Și dacă are, firește, importanță ce se publică — principii, generalizări, sisteme —, să nu uităm că esențiale rămîn mereu competiția directă — meciul, concursul —, rezultatul acesteia.

Înaintea teoriilor științifice și estetice, care și în șah nu trebuie subestimate, oamenii au văzut rezultatele, victoriile sau înfrîngerile. Și este bine așa, pentru că altminteri n-ar mai fi vorba de un joc, de o luptă între mințile oamenilor.

Să acordăm cea mai mare importanță acestui aspect al problemei deoarece, în anii care vin, o dată cu apariția lui Lasker, *ideea luptei se impune* pe primul plan, provocînd schimbări esențiale în tactica și strategia șahului.

Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii"

2012

prelucrare
&
editor
Costin Teo Graur

i.m. Pompilu

Au scanat, corectat, prelucrat.

Ceea ce nu au fost în stare redacțiile Știință și tehnică sau cei care au dat să continue CPSF, au reușit, cu multă dăruire, muncă și cheltuială, acești entuziaști.

Lor trebuie să le mulțumim pentru că avem acum posibilitatea să (re)citim legendara Colecție.

clandher
flash_gordon
evilgheorghe
krokodyllu
progressivefan3
car_deva
coollo
fractalus
panionios
nld68
un anonim (RK)
Gyuri
hunyade
dl. Dan Lăzărescu
Cilly Willy
fizikant
Doru Filip
connieG

(dacă este omis cineva, vă rog un email și reparăm greșeala!)

Statuetă acordată la Triest — 1972 publicației profesionale »Viața Românească« pentru numărul 2/1970 consacrat fantasticului. Ce revistă românească nespecializată va fi distinsă cu premiul pentru anticipație la viitorul congres european de science-fiction (Bruxelles — 1974)?

• DECEMBRIE 1972
PREȚUL 1 LEU | 41007